

Predikan 2 söndagen i fastan

Pastor Johannes Rydh

Stockholm, 8 mars 2020

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre Gud, himmelske Fader, styrk oss genom ditt heliga Ord till att bli fasta i tron och inte tvivla på din nåd och godhet. Förhindra djävulens alla angrepp som försöker snärja oss och förleda oss från sanningens väg. Låt oss få vandra på den i alla våra dagar, och så till sist somna in i din nåd, och får vakna upp till evig salighet och härlighet hos dig. Amen.

Predikotext: Mark. 9:14–32 (3 årgången)

Jesus, Petrus, Jakob och Johannes gick ner från förklaringsberget.

När de kom till de andra lärjungarna, såg de mycket folk omkring dem och skriftlärdade som diskuterade med dem. Så snart allt folket fick se Jesus, blev de förundrade och skyndade fram och hälsade på honom. Han frågade dem: "Vad är det ni diskuterar?"

En i folkskaran svarade honom: "Mästare, jag har kommit till dig med min son som har en stum ande. Var den än får tag i honom slår den omkull honom, och han tuggar fradga och gnisslar tänder och blir stel. Jag bad dina lärjungar driva ut den, men de kunde inte." Jesus svarade dem: "Detta släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? Hämta honom till mig." Och de kom med honom till Jesus.

Så snart anden fick se honom slet den och ryckte i pojken, och han föll till marken och vred sig och tuggade fradga. Jesus frågade hans far: "Hur länge har det varit så med honom?" Fadern svarade: "Sedan han var barn. Ofta har den kastat honom i elden och i vattnet för att ta livet av honom. Men om du kan, så förbarma dig över oss och hjälp oss!" Jesus sade till honom: "Om du kan? Allt är möjligt för den som tror." Genast ropade barnets far: "Jag tror. Hjälp min otro!"

Jesus såg att folk strömmade till, och han sade strängt till den orena anden: "Du stumma och döva ande, jag befäller dig: far ut ur honom och kom aldrig mer in i honom!" Anden skrek och ryckte våldsamt i honom och for ut. Pojken var som livlös, och de flesta sade att han var död. Men Jesus tog hans hand och reste upp honom, och han stod upp.

När Jesus hade kommit inomhus och lärjungarna var ensamma med honom, frågade de: "Varför kunde inte vi driva ut den?" Han svarade: "Den sorten kan bara drivas ut med bön."

Sedan gick de vidare därifrån och vandrade genom Galileen. Jesus ville inte att någon skulle få veta det, eftersom han höll på att undervisa sina lärjungar. Han sade till dem: "Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de kommer att döda honom. Men tre dagar efter sin död ska han uppstå." Men de förstod inte vad han menade och vågade inte fråga honom.

Inledning

Vi möter i dagens text en man som drabbats av många svårigheter. Hans son hade ända sedan barn- domen lidit av en stum ande, som måste gjort livet mycket svårt för hela familjen. Sonen drabbades av återkommande anfall och plågor. Anden höll hans kroppsdelar i sitt våld, så att han inte hade fullt bruk av dem. Ja, anden försökte kasta honom i eld och vatten för att döda honom.

När mannen så fick höra om Jesus tänkte han: kanske kan han bota min son. Och så sökte han upp honom. Men han blev besviken, för Jesus var inte där. Han hade gått upp på förklaringsberget med tre av sina lärjungar, och var kvar där en längre tid. Istället fick han vända sig till Jesu lärjungar med sin nöd. Men de förmådde inte hjälpa honom, och de skriftlärdade som också var där började håna dem. Jesu motståndare, som tog varje tillfälle i akt att hitta något att klandra honom för, kunde nu säga: "Se här hur kraftlösa hans lärjungar är. Här finns ingen hjälp att

få.” Och så varnade de folket för den falske profeten Jesus.

Motgångarna sänkte mannen i tvivel. Hade han gjort rätt som sökt upp Jesus? Hans tro var vacklande, kämpande. Men han ville inte ge upp helt. Det ser vi av att han ändå inväntade Jesu återkomst, för att lägga fram sin sak för Mästaren själv. I sin nöd vände han sig till rätt person med bönen: *”Förbarma dig över oss och hjälp oss!”* Men tyvärr med förbehållet: *”om du kan”*. Jesus pekade på hans osäkerhet, tvivlet i hans hjärta. Och mannen erkände och bad: *”Jag tror. Hjälp min otro!”* Detta var en bön om nåd och hjälp att vinna seger i denna hjärtats kamp mot köttets ovilja. Berättelsen slutar med att tron segrar och Jesus botar hans son.

Vi kristna kan känna igen oss i denna kamp. Hur ofta har vi inte själva behövt instämma i orden: *”Jag tror. Hjälp min otro!”* Detta är söndagens ämne, med överskriften ”den kämpande tron”. Om detta säger vi följande.

Otron är en följd av arvsyndens

Jesus beklagade sig över att folket inte ville tro. Han ropade:

”Detta släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er?” (v. 19)

Orden ”detta släkte” var riktat till hela judarnas folk. Med få undantag hade de hört hans förkunnelse med öron som inte hörde. Men det gäller också hela mänskligheten som sådan.

Otron har sitt ursprung i arvsyndens. Genom syndafallet har människan avfallit från den Guds avbild hon var skapad till, och vänt sig bort från Herren. I vår katekes sammanfattas detta så:

Människan är av naturen utan sann gudsfuktan. Hon saknar kärlek till Gud och lutar inte på honom. Hon har ingen rättfärdighet och dras endast till det onda. Människan är blind och död och en fiende till Gud. (Ev.-luth. katekes, fråga 95)

Detta anses vara en pessimistisk människosyn. Man vill hellre tänka på människan som god, innerst inne. Men innan någon bättring kan ske måste en korrekt diagnos ställas över hur det egentligen är ställt med oss, och Skriften lär:

Bedrägligare än allt annat är hjärtat, det är obotligt sjukt. (Jer. 17:9)

Det är detta som är grunden och orsaken till all otro. Och utan tron är människan i djävulens våld och förslavad under synden.

Även lärjungarna blev träffade av Jesu förmaning. De hade vandrat med honom i flera år, och tagit del av hans undervisning dagligen. De hade bekänt Jesus som Messias. Men ändå så var deras tro så svag.

De hade tidigare skickats ut för att predika evangelium och i hans namn bota sjuka och driva ut onda andar. Men mannens son kunde de inte hjälpa. Var det för att det var en särskilt besvärlig och illasinnad ande? En sådan tolkning ligger nära till hands när man läser formuleringen: *”Den sorten kan bara drivas ut med bön.”* Men hos Lukas ser vi uttryckligen att den makt som givits åt lärjungarna inte bara gällde en del andar:

Jesu kallade samman de tolv och gav dem makt över alla onda andar och kraft att bota sjukdomar. (Luk. 9:1)

Jesu namn är övermäktigt alla andemakter och demoner. Det var inte det som var problemet. Orden ”den sorten” ska vi alltså tolka som ondskans härskara som *helhet*, och det föreskrivna botemedlet bönen är den *genom tron* utövade bönen. Det föreligger alltså inget motsättning till parallellstället hos Matteus, där Jesus förklarar misslyckandet så: *”Därför att ni har så lite tro.” (Matt. 17:20)* Lärjungarnas försök kan i detta avseende jämföras med när Petrus skulle vandra på vattnet: när de såg hur förskräcklig den orena anden var, tvivlade de på att de kunde driva ut den. Och därför undandrog Jesus dem makten att utföra undret. Det blev till en prövning både för dem och för mannen.

Några ord om de onda andarna och sjukdomar. Någon läser kanske dagens text eller andra liknande i Bibeln och drar slutsatsen, i synnerhet om man är bibelkritiker, att berättelser om personer som blir besatta av onda andar endast är uttryck för vidskepelse och okunskap av mänskliga författare som helt enkelt inte visste bättre. Idag vet vi ju så mycket mer om kroppen, om sjukdomar och deras orsaker.

Om detta ska sägas, att djävulen och hans onda andemakter ligger bakom *alla* sjukdomar, vare sig det rör sig om neurologiska epilepsianfall eller, som vi har särskilt aktuellt i våra dagar, utbredningen av coronavirus på jorden. *Syndens lön är döden (Rom. 6:23)* skriver aposteln, och det innefattar även den kroppsliga döden, till vilken sjukdomarna räknas. Gud tillåter djävulen att härja i världen och orsaka sjukdomar, olyckor och naturkatastrofer, till en gräns. Också detta är en följd av avfallet från Gud,

ett straff för synden, och en varning om det som är långt värre: den eviga döden för var och en som inte tror.

Det är dock inte så att varje enskilt sjukdomsfall eller annan olycka kan hänföras till en särskild synd hos just den människan. Nej, det är ett allmänt straff över människosläktet som sådant. Även vi kristna drabbas och får genomlida prövningar, ibland mycket svåra sådana, och kämpa i vår tro.

Då får vi vända våra böner mot Gud och instämma med orden: *”Jag tror. Hjälp min otro!”*

Synden besegras av tron på evangeliet

Jesus föraktade inte mannens svaga tro. Mannen visste att han var syndig. Han såg sitt hjärtas otro och försökte inte rättfärdiga sig. Han visste att han inte hade något eget att förtrösta på. I sin nöd bad han om att Jesus skulle stärka hans tro, för han förstod att Jesus kunde hjälpa inte bara hans sons sjukdom, utan även hans egen, andliga sjukdom. Och Jesus hörsamade bönen, och hjälpte både mannen och hans son.

Jesus botade många sjuka och besatta under hans tid på jorden. Även i evangelietexten hörde vi om hur den kanaaneiska kvinnans dotter, som också var besatt och blev botad. Ändå är det inte andeutdrivningar som är dagens budskap, utan tron på evangeliet trots motgångar och prövningar.

Trons objekt kommer i slutet av vår text, när Jesus förklarar:

”Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de kommer att döda honom. Men tre dagar efter sin död ska han uppstå.” (v. 31)

Just detta, människosonens död och uppståndelse, påskens evangelium, är all kristendoms kärna. Påskan var dödens undergång och det eviga livets förkunnelse. Genom sin död gick Kristus in i vårt ställe, tog på sig alla våra synder, och led straffet som vi var förtjänta av. Och när han på tredje dagen uppstod ur graven var all vår synd försonad. Istället får vi ikläda oss hans fullkomliga rättfärdighet, en rättfärdighet obefläckad av synd, som kommer av hans ställföreträdande uppfyllande av lagen, i vårt ställe. Det är detta som tron fäster sig vid.

Härvidlag är kristendomen en motpol till alla andra religioners förkunnelse om hur människan med sitt eget handlande kan beveka den gudomliga vreden och skapa sig en egen framtid. Evangelium känner bara till en rättfärdighet, en främmande rättfär-

dighet som kommer till oss utan några gärningar, som det står skrivet:

Människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar. (Rom. 3:28)

Eller som Luther översätter: ”genom tro *allena*”.

Denna tro förlitar sig helt på Guds löfte om syndernas förlåtelse, som skänks oss i nådemedlen. Tron övar sig inför livets alla svårigheter, låter sig tuktas av allt det som är avsett till vårt bästa, och gläder sig i Guds godhet. Det är tron som tyglar köttet och vet att avhålla sig från att ge det något tillfälle till synd. Genom bönen vänder sig tron ständigt till sin himmelske fader.

Det är en kraftig tro, om vilket det står: *”Allt är möjligt för den som tror.” (v. 23)* Och därtill: *”Detta är den seger som har besegrat världen: vår tro. (1 Joh. 5:4)*

Evangeliet är starkare än våra egna anfäktelser och tvivel. När våra samveten tynger oss till jorden, ska vi lyssna till Jesu ord:

”Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, för jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då ska ni finna ro för era själar, för mitt ok är mildt och min börda är lätt.” (Matt. 11:28–30)

Liksom Jesus med sitt ord botade pojken från den orena anden, så botar han vår andliga sjukdom och befriar oss från djävulen när vi tror på honom, och inbjuder oss till himmelens eviga salighet.

Amen.

Bön: O Herre Gud, himmelske Fader, du som för vår skull utgivit din Son och låtit honom för vår frälsning lida anfäktelse, ångest och bitter vanda. Vi ber dig: Hjälp oss att se allenast på honom, som är trons hövding och fullkomnare, så att vi i all nöd tryggar oss till din barmhärtighet och finner tröst för våra samveten i ditt heliga ord. Lys och led oss genom mörker och ovisshet, och låt oss omsider, i härlighetens ljus, se hela den nåd du har berett och den frälsning du har låtit oss vederfaras. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod, in-till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 363, 278, 25, 360, 196, 190, 188, 288